

PROBLEMELE INEGALITĂȚII ECONOMICE ȘI SĂRĂCIEI ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Vera VÎRTOSU, Valentina CHILDESCU

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: Sărăcia este un fenomen multidimensional constituit din: nivel redus de venituri, de consum și de ocupare a forței de muncă; alimentația insuficientă sau de calitate proastă; starea precară a sănătății; acces limitat la educație; participare limitată în procesul decizional. În acest articol este prezentată o analiză succintă a situației în R. Moldova.

Cuvinte cheie: inegalitate economică, săracie, săracie absolută, săracie extremă.

Sărăcia în Republica Moldova are aceleași caracteristici ca în alte țări din regiune. Aceasta este un fenomen multidimensional constituit din: nivel redus de venituri, de consum și de ocupare a forței de muncă; alimentația insuficientă sau de calitate proastă; starea precară a sănătății; acces limitat la educație; participare limitată în procesul decizional.

În anul 2010 nivelul sărăciei în Republica Moldova a înregistrat o diminuare semnificativă, comparativ cu anii precedenți. Ponderea persoanelor sărace, cu un consum mai mic decât pragul sărăciei absolute, a constituit 21,9% și a diminuat în comparație cu anul 2009 cu 4,4 puncte procentuale. Pragul sărăciei absolute a constituit în medie pe lună pe o persoană 1015,9 lei, fiind în creștere față de anul 2009 cu 7,4%, dat fiind că Indicele Prețurilor de Consum în medie pe an a constituit 107,4%. Pragul sărăciei extreme a constituit 549,4 lei, iar ponderea populației cu un consum mai mic decât acest nivel a alcătuit 1,4% (Tabelul 1). Astfel, circa 734,9 mii persoane au avut un consum mai mic decât pragul sărăciei absolute și circa 46,3 mii persoane – un consum sub pragul sărăciei extreme.

Tabelul 1

Indicatorii sărăciei în anii 2006 – 2010

	2006	2007	2008	2009	2010
Pragul absolut al sărăciei (lei)	747,4	839,3	945,9	945,9	1015,9
Rata sărăciei absolute	30,2	25,8	26,4	26,3	21,9
Profunzimea sărăciei absolute	7,9	5,9	6,4	5,9	4,5
Severitatea sărăciei absolute	3,0	2,1	2,3	2,0	1,4
Pragul sărăciei extreme (lei)	404,2	453,9	511,5	511,5	549,4
Rata sărăciei extreme	4,5	2,8	3,2	2,1	1,4
Profunzimea sărăciei extreme	1,0	0,5	0,5	0,4	0,3
Severitatea sărăciei extreme	0,4	0,2	0,1	0,1	0,1

Sursa: Biroul Național de Statistică.

Conform coeficientului Gini, nivelul inegalității în Republica Moldova a constituit 0,305, comparativ cu 0,309 în 2009. Un alt indicator care reflectă nivelul inegalității este distribuția 90/10 a mediei cheltuielilor de consum pe adult echivalent. Acesta indică, de asemenea, o reducere ușoară a inegalității în țară, și relatează că cheltuielile medii ale celor mai înstărite 10% din populație sînt de circa 6,3 ori mai mari decât ale celor mai sărace 10% din populație. Sub aspect regional, inegalitatea în sate și orașele mici a crescut, iar în orașele mari diferența dintre bunăstarea celor săraci și bogați s-a diminuat. Compartimentul celor săraci identifică diferite categorii ale populației, care au o probabilitate mai mare de a cădea sub incidența sărăciei.

Persoanele care trăiesc în gospodării mari, cu cinci membri sau mai mult, sînt expuse unui risc de săracie mai ridicat. Aproape jumătate din populația țării trăiește în familii alcătuite din mai mult de 4 persoane. Cele mai înalte rate ale sărăciei absolute sînt înregistrate la gospodăriile formate din 5 și mai mulți membri (35%). Constatăm, că nivelul de trai al acestei categorii de populație s-a îmbunătățit în comparație cu anul 2010, sărăcia fiind în descreștere cu 6,7 puncte procentuale.

Nivelul sărăciei crește odată cu creșterea numărului de copii în familie. Cele mai înalte rate ale sărăciei sînt înregistrate la gospodăriile cu 3 și mai mulți copii. Astfel, 39,1% din gospodăriile cu trei și mai mulți copii cad sub incidența sărăciei. Cu toate că nivelul sărăciei la categoria respectivă depășește cu mult media pe țară, acesta s-a redus în comparație cu anul precedent cu 11,7 puncte procentuale. Iar, ponderea acestora

în totalul gospodăriilor casnice sărace este destul de mică, de doar 11,9%. E remarcabil faptul, că aproape jumătate din gospodăriile casnice ale țării sunt cele fără copii.

Nivelul de educație al membrilor gospodăriei casnice determină nivelul de bunăstare al acesteia. Astfel, riscul de sărăcie scade în mod substanțial odată cu creșterea nivelului de educație, fiind foarte mic pentru persoanele cu educație superioară. Rata sărăciei variază de la 4,8% în cazul gospodăriilor conduse de persoane cu studii superioare până la 39,1% pentru gospodăriile unde capul gospodăriei nu are studii medii generale și 53,5% pentru gospodăriile conduse de persoane fără studii, care alcătuiesc doar 2,2% din totalul gospodăriilor casnice. Cea mai semnificativă reducere a ratei sărăciei a fost înregistrată la categoria cea mai numeroasă de gospodării, unde capul gospodăriei are doar studii medii incomplete sau primare, care reprezintă 42% din totalul gospodăriilor, rata sărăciei cunoscând o reducere de 7,6 puncte procentuale.

Unele informații despre stratificarea socială, după aprecierea veniturilor familiei de către respondenți, pot fi obținute din datele răspunsurilor la întrebarea "Cum apreciați veniturile familiei Dvs.?" Rezultatele unei investigații ne permit să evidențiem după nivelul satisfacției următoarele straturi de populație a societății noastre la etapa actuală [4]:

- circa un procent dintre persoanele investigate au tot ce le trebuie, se bucură de o libertate deplină la satisfacerea necesităților materiale, nu duc lipsa mijloacele financiare pentru procurarea obiectelor de lux, a celor mai scumpe mărfuri, au acces la orice servicii și mod de odihnă. Aceste persoane au toate particularitățile caracteristice oamenilor bogați;

- din categoria celor bine asigurați material aparțin și acele familii și solitari (4%), care pot să se confrunte cu unele greutăți la procurarea locuințelor și limuzinelor luxoase, a altor obiecte de felul acesta sau la organizarea unei odihne la nivelul cel mai înalt. În rest, probleme la satisfacerea trebuințelor materiale lipsesc;

- un nivel mai modest de asigurare materială este caracteristic pentru 19% familii și solitari. Veniturile persoanelor care formează această categorie de cetățeni le ajung pentru un trai decent, dar nu le permit cumpărarea unor bunuri mai scumpe;

- grea este starea materială a 40% din respondenții chestionați. Veniturile lor bănești doar le ajung de la salariu până la salariu și nu pot face nici un fel de economii;

- în sfârșit se evidențiază un grup mare de locuitori (34%), cărora banii agonisiți nu le ajung nici de la salariu până la salariu. Pentru procurarea mărfurilor strict necesare sunt nevoiți să mai împrumute bani.

Totalizând autoaprecierile persoanelor investigate referitor la satisfacerea nevoilor din veniturile lor disponibile putem conchide că circa 74% trăiesc în zona supraviețuirii și sărăciei. Au posibilități să-și satisfacă toate nevoile circa 4-5% din populație. Ceilalți circa 19-20% formează un grup social care au un nivel mediu de bunăstare materială.

Concluzie. Analiza datelor statistice și rezultatele cercetării sociologice reflectă starea materială a populației din Republica Moldova. Cu toate că în ultimii ani dezvoltarea economică și veniturile disponibile ale populației au înregistrat o oarecare sporire, bunăstarea majorității covârșitoare a cetățenilor continue să rămână dificilă. De aceea organele de administrare publică atât centrală, cât și locală trebuie să implementeze reforme în domeniul asistenței sociale, prin direcționarea mai eficientă a prestațiilor sociale spre cele mai vulnerabile părți ale populației, în special prin acordarea ajutorului social.

Bibliografie:

1. Andrei Cojuhari, Valentina Childescu, *Teorie Economică*, Chișinău, UTM, 2012, pag.242-260.
2. Valentina Childescu, Tatiana Gnip, *Bunăstarea și inegalitățile economico-sociale*. Chișinău, UTM, 2004.
3. Moldova în cifre 2012. Breviar statistic. Chișinău, 2012, pag.19-23, 27-36.
4. Barometrul de opinie publică Republica Moldova 2011, p. 29